

PAPER DETAILS

TITLE: SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİNE VE
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİNE İLİSKİN METAFORLARI

AUTHORS: Neval BERK,Fatma GÜLTEKİN,Namik ÇENÇEN

PAGES: 183-199

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1489312>

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersine ve Sosyal Bilgiler Öğretmenine İlişkin Metaforları

Neval AKÇA BERK¹, Fatma GÜLTEKİN², Namık ÇENÇEN³

ÖZ

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine ve sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin sahip oldukları metaforların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseninde gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim öğretim yılında Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 120 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma kapsamında katılımcılar 11 farklı kategoride metafor üretmiştir. Bu metaforlar ortak özellikleri doğrultusunda sosyal bilgiler dersine ilişkin “yaşamsal/toplumsal, disiplinlerarası, bilgi ve iletişim” kategorileri olmak üzere 4 kategori; sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin “rehber, öğrencileri yetiştiren, öğrencileri şekillendiren, araç-gereç temin eden, toplum içinde kendini geliştiren kişi olarak öğretmen, otoriter öğretmen ve bilgi aktaran öğretmen” olmak üzere 7 farklı alt kategori altında toplanmıştır. Elde edilen bulgulardan hareketle öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine ilişkin oluşturduğu metaforlar sosyal bilgiler dersinin toplumsallaştırma ve disiplinler arası boyutuna vurgu yaparken, sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin ürettikleri metaforlar sosyal bilgiler öğretmenin rehber, öğrencilerini şekillendiren ve yetiştiren yönüne vurgu yapmaktadır.

Anahtar kelimeler: Metafor, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayı, Sosyal Bilgiler Dersi, Sosyal Bilgiler Öğretmeni

The Metaphors of Social Studies Candidate about Social Studies Course and Social Studies Teachers'

ABSTRACT

In this study, the revealing of metaphors which candidate teachers of social studies have, on social studies and teachers of social studies is intended. This research was carried out in the case of qualitative research design pattern science. The study group of research is formed from 120 candidate teachers who study at the Department of Social Studies Education in Cukurova University in the 2012-2013 academic year. Descriptive analysis has been used to analyze the data. In the research the participants have produced metaphor in 11 different categories. These metaphors have been gathered considering common characteristics related to the social studies as “life/social, interdisciplinary, information and communication” four categories; related to the teachers of social studies as “guide, which educate the students, which shape the students, transfer, which provide the tools, as the teacher who improve himself in the community” including seven different categories.

¹ Yrd. Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, nevalakca@gmail.com

² Yrd.Doç.Dr., Aksaray Üniversitesi, gultekinfatma@gmail.com

³ Dr., Gazi Üniversitesi, ncencen@gmail.com

With the findings stemming from while metaphors, which are formed by candidate teachers for social studies, emphasize the aspect of socializing and interdisciplinary of social studies; metaphors which are produced for the teachers of social studies emphasize the aspect of guide, which shape the students and which transfer the knowledge of socialstudies teachers.

Keywords: Metaphor, Social Studies Candidate, Social Studies Course, Social Studies Teacher

GİRİŞ

Günlük yaşantı içerisinde bireyler yaşamlarını, çevrelerini, olayları ve nesneleri nasıl gördüklerini farklı benzetmelerle ve kavramlarla ifade etmektedirler. Bu ifadeler bireylerin dünyayı ve kendini algılama şekillerini göstermektedir. Metafor kullanımı anlamak istenilen nesne veya olguyu, başka bir anlam alanına ait olan kavram ağı ile yeniden kavramsallaştırmaya ve daha önce gözden kaçan bazı durumları değişik yönlerden değerlendirmeye fırsat sunmaktadır (Taylor,1984). Dolayısıyla her birey düşünme biçimini ve deneyimlerini farklı benzetmeler ve kavramlarla ifade edeceğiden söz konusu bu ifadelerin metaforlarla ilgili olduğu söylenebilir (Lakoff ve Johnson, 1980:103).

Palmquist (2001:24) metaforu *'iki nesne veya kavram arasında benzerlikleri, farklılıkları karşılaştırma ve birine ait deneyimi diğerine aktarma aracılığıyla ilişki kurarak oluşturulan mecazi bir yapı'* olarak tanımlamaktadır. Guerrero ve Villamil (2002: 95) ise metaforu *'bir alana ait karmaşık yapıları anlatmak ve bu yapıları anlamayı kolaylaştıracak bilgileri bu yapılara yansıtmak için kullanılan araçlar olarak'* ifade etmektedir. Dolayısıyla metafor insanı anlama için yeni anlamlar ve yeni gerçeklikler oluşturacak bir mekanizma olarak görülmektedir (Lakoff ve Johnson, 2005: 223- 226). Buradan hareketle bireylerin gördükleri nesne veya karşılaştıkları olgulara yeni anlamlar yükleyerek bu durumu kavramsallaştırması önemli görülmektedir.

Metaforlar, bireysel deneyimlere anlam verilmesi açısından tecrübelerin ifadesi olarak ele alınmaktadır (Miller, 1987 Akt. Saban, 2004). Örneğin; bir resim 1000 kelimeye bedel olarak değerlendirilirse, bir metafor da 1000 resme bedel olarak değerlendirilebilir; çünkü bir resim yalnızca durağan bir imge sunarken, bir metafor bir olgu hakkında düşünmek için zihinsel bir çerçeve sunmaktadır (Shuell, 1990:102 Akt. Saban,2004). Dolayısıyla metafor ortaya koyma, bir konuyu diğer konunun bakış açısından algılamaya ve anlamaya fırsat veren zihindeki bilgiler arasında bağ kurma sürecidir. Bu nedenle metaforlar bireylerin düşüncelerini yansıtmakta, şekillendirmekte ve sonuç olarak davranışları belirlemektedir (Strenski,1989). Dolayısıyla metaforlar bireylerin deneyimlerinden geçmişlerinden yola çıkılarak yapıldığı için bireylerin zihinsel yapılarını ortaya koymaktadır.

Yukarıda belirtilen tanımlardan hareketle metafor özellikleri;

- Bireyin çevresinde olan olayları, nesneleri, durumları, kişileri vb. farklı benzetmeler ve kavramlarla ifade etmesi,
- Bireyin benzerlikler ve farklılıkları karşılaştırarak yeni anlamlar ve gerçeklikler oluşturması,
- Bireyin zihindeki bilgileri arasında bağ kurması
- Bireyin deneyimleri ve düşünme biçimini ortaya koyması
- Bireyin davranışlarını şekillendirmesi ve davranışlarını belirlemesi olarak ifade edilebilir.

Eğitim ortamını yakından veya uzaktan etkileyen birçok faktör farklı sembollerle ifade edilmekte ve ifadeler metaforlar sayesinde mümkün olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında metaforlar bir algı aracı olarak ifade edilmektedir (Arnett,1999). Eğitim alanında; metaforların bir algı aracı olarak kullanıldığı farklı çalışma alanları bulunmaktadır (Aktekin ve Çulha Özbaş, 2013; Cerit, 2008; Güler, Öçal ve Akgün, 2011; Güven ve İleri, 2006; Kılıç ve Arkan, 2010; Koçbeker ve Saban, 2006; Öztürk, 2007; Saban, 2004; Saban, 2006; Saban, 2009).

İlgili alan yazın incelendiğinde, öğretmenlerle ilgili yapılan metafor çalışmalarının bir kısmının genel olarak “öğretmenlik” olgusunu ele aldığı (Ocak ve Gündüz, 2006; Oxford vd., 1998; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006; Zhao, Coombs ve Zhou, 2010), bir kısmının ise branş öğretmenlerine yönelik (Afacan, 2011; Nikitina ve Furuoka, 2008; Oğuz, 2009; Ünal ve Ünal, 2010) olarak hazırlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, alan yazında ilköğretim öğrencilerinin öğretmen algıları (Oflaz, 2011) ile öğretmen ve yöneticilerin öğretmen kavramını nasıl algıladıklarını betimleyen çalışmalar da (Cerit, 2008; Taşdemir ve Taşdemir, 2011) bulunmaktadır.

Metaforlar, bir kavram ya da olgunun nasıl algılandığını ortaya koymak amacıyla kullanılmaktadır (Aydın, 2011: 26). Eğitim yaşantısı boyunca bireylerin olumlu ya da olumsuz etkilendiği öğretmenler olduğu düşünüldüğünde öğretmenlik mesleğinin seçildiği andan itibaren pedagojik bilgiler ile sahip olunan öğretmenlik mesleğine ilişkin algı, değer, inanç ve ilkeler ile öğretmenler şekillenmektedir (Erden, 1998: 38; Gillis ve Johnson, 2002: 37–41). Dolayısıyla öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik sahip oldukları algılar, onların ileride nasıl bir öğretmen olmak istediklerini ortaya koyabilir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine ve öğretmenine yönelik algılarının incelenmesi, onların bu mesleğe olan eğilimlerini ortaya koyacak olması ve bu mesleğe ilişkin yanlış öğrenmelerinin düzeltilmesi açısından önemli görülmektedir (Mahlios ve Maxson, 1998; Oğuz, 2009: 182).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersi ve öğretmenine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine ilişkin metaforları nasıldır?
2. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin metaforları nasıldır?

YÖNTEM

Olgular; içinde yaşanılan dünyada olaylar, deneyimler, algılar gibi farklı biçimlerde ortaya çıkabilmekte fakat bu durum olguların tam olarak anlaşıldığı anlamına gelmemektedir. Bu nedenle sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “öğretmenlik ve ders” olgularına ilişkin ne anladıklarının ortaya konulabilmesi için araştırma kapsamında olgu bilim deseni kullanılmıştır. Bu çalışmada “sosyal bilgiler öğretmeni ve dersine” ilişkin öğretmen adaylarının bireysel algı veya perspektifler ortaya çıkarılmaya ve yorumlanmaya çalışılmaktadır. Eğitim araştırmalarında metaforlar var olan durumu belirlemek veya bir süreci iyileştirmek amacıyla kullanılmaktadır (Yıldırım, Şimşek; 2005). Söz konusu bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine ve sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin bireysel düşünceleri ve perspektiflerinin metaforlar aracılığıyla ortaya konması sosyal bilgiler öğretmen adaylarının derse ve söz konusu dersin öğretmenine ilişkin var olan düşünce ve perspektiflerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 120 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Söz konusu 120 öğretmen adayı söz konusu bu araştırmanın desenine uygun olarak tipik durum örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın verileri 2012-2013 eğitim öğretim yılı güz ve bahar dönemlerinde toplanmıştır. Katılımcıların sınıf ve cinsiyet dağılımları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. *Katılımcıların Cinsiyet ve Sınıf Dağılımları*

	Sınıf			
	I	II	III	IV
Cinsiyet				
Kız	13	9	10	6
Erkek	17	21	20	24
Toplam	30	30	30	30

Yukarıda yer alan tabloda görüldüğü üzere araştırmaya birinci sınıf sosyal bilgiler öğretmen adaylarından 13 kız, 17 erkek; ikinci sınıf öğretmen adaylarından 9 kız, 21 erkek; üçüncü sınıf öğretmen adaylarından 10 kız, 20 erkek; dördüncü sınıf öğretmen adaylarından 6 kız, 24 erkek katılmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine, öğretmenine ilişkin algılarını ortaya koymak ve sosyal bilgiler dersinin işlenişine yönelik önerilerini belirlemek amacıyla sırasıyla “Sosyal bilgiler dersi ... gibidir/-e benzer. Çünkü;...” ; “Sosyal bilgiler öğretmeni ... gibidir/-e benzer. Çünkü;...” cümlelerinden oluşan, aynı zamanda araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının demografik özellikleri ile ilgili bilgi toplamaya yönelik kapalı uçlu soruların yer aldığı bir form kullanılmıştır.

Araştırmacılar tarafından veri toplama aracı olarak geliştirilen bu form Sosyal Bilgiler alanında nitel çalışmaları olan ve farklı üniversitelerde görev yapan üç alan uzmanına yönlendirilmiştir. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda düzeltilen veri toplama aracı pilot uygulama için 2012-2013 eğitim öğretim yılı güz ve bahar dönemlerinde sistematik örnekleme ile belirlenen sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dışında kalan öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Pilot uygulama sırasında öğretmen adayları cevaplamaları için verilen 20 dakikalık sürenin az olduğunu ifade etmişler ve formda yer alan ifadeler ile ilgili olarak “....Çünkü.....” ifadesini nasıl tamamlayacaklarına ilişkin açıklama yapılmasını talep etmişlerdir. Dolayısıyla öğretmen adaylarından alınan dönütler doğrultusunda uygulama sırasında öğretmen adaylarına formu doldurmaları için 30 dakika süre verilerek formda “...Çünkü” ifadesini sosyal bilgiler dersi ve öğretmenine neye benzetiyorlarsa aralarında ilişki kurarak açıklamaları gerektiğine yönelik bir açıklama yapılmıştır.

Veri toplama aracı olarak geliştirilen formdan elde edilen verilere araştırma soruları paralelinde içerik analizi uygulanmış olup, veriler saptanan belirli kategorilere göre incelenerek sayısallaştırılmıştır. Bunun ardından araştırmanın diğer yazarlarıyla elde edilen veriler incelenmiş ve “Güvenilirlik: Uzlaşma Sayısı/Uzlaşma + Uzlaşmama Sayısı” formülü üzerinden yapılan ikinci analiz çerçevesinde güvenilirlik 0,84 olarak bulunmuştur. Nitel verilerden elde edilen nicel sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca araştırmanın güvenilirliğini artırma adına öğrencilerin bazı yanıtları taranarak doğrudan alıntı olarak sunulmuştur.

Verilerin Analizi

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine ve sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin ürettikleri metaforlar söz konusu bu çalışmaya yönelik literatürden hareketle (Saban, 2004; Özbaş, 2012; Çiftçi ve Tangülü, 2012; Eraslan, 2011; McGrath, 2006) belli süreçlerden geçirilerek analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Analiz sürecinde ilk olarak öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine, sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin bir metaforu belirgin olarak ifade edip etmediğine bakılmış, ardından öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar ayıklanmış ve kodlanmıştır. Bu aşamada Özbaş (2012)’ın yaptığı sınıflandırma dikkate alınarak öğretmen adaylarının doldurduğu her forma 1’den 120’ye kadar

numara verilmiş, cinsiyet için k=kadın, e= erkek şeklinde kodlama yapılmış, sınıf türü ise 1, 2, 3 ve 4 şeklinde belirtilmiştir. Örnek kodlama şu şekildedir:

Form No. Cinsiyet. Sınıf= 25.K.4

Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından sosyal bilgiler dersine ait metaforlar MEB (2005) programında yer alan sosyal bilgiler dersi tanımı çerçevesinde kategorilendirilmiştir. Bu çerçevede söz konusu öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine ait ürettikleri metaforlar “ a) Yaşamsal/Toplumsal b) Disiplinlerarası c) Bilgi d) İletişim” olmak üzere dört kategori altında toplanmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından sosyal bilgiler öğretmenine yönelik ürettikleri metaforlar ise metaforların bir algı aracı olarak kullanıldığı ilgili literatür incelenerek (Alger, 2009; Aktekin ve Çulha Özbaş,2013; Aydoğdu, 2008; Balcı, 1999; Cerit, 2008; Çulha Özbaş, 2012; Inbar, 1996; McGrath, 2006; Saban, Koçbeker ve Saban, 2007; Saban, 2008; Saban, 2009; Saban, 2011; Thomas ve Beauchamp, 2010; Zhao, Coombs ve Zhou, 2010) “Öğrenci merkezli ve Öğretmen Merkezli ” olarak iki ana tema belirlenmiştir. Öğrenci merkezli öğretmen ana kategorisi altında “rehber, öğrencilerini yetiştiren, toplum içinde kendini geliştiren kişi olarak öğretmen, öğrencilerini şekillendiren ve araç-gereç temin eden öğretmen olmak üzere 5 alt kategori; Öğretmen merkezli ana kategorisi altında ise “bilgi aktaran ve otoriter öğretmen” olmak üzere 2 alt kategori oluşturulmuştur.

BULGULAR ve YORUM

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adayları sosyal bilgiler dersine ilişkin 12 geçerli metafor üretmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 30’u “gökkuşağı”, 10’u “yol”, 9’u “hayat”, 2’si “kitap”, 3’ü “kuş”, 15’i “matruşka”, 10’u “pınar”, 5’i “makine”, 11’i “mozaik”, 13’ü “laboratuvar”, 5’i “zincir”, 2’si “aile” metaforlarını üretmiş, 5’i ise herhangi bir metafor üretmemiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ürettikleri söz konusu bu metaforlar MEB (2005) programında yer alan sosyal bilgiler dersinin tanımından yararlanılarak “yaşamsal/toplumsal, disiplinlerarası, bilgi ve iletişim” kategorileri altında toplanmış ve içerikleri ile birlikte aşağıda yer alan tabloda sunulmuştur.

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Ürettikleri Metaforlar

Metafor Kategorileri	Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ürettikleri Metaforlar	Frekans		Toplam
		Kız	Erkek	
Yaşamsal/Toplumsal	Hayat	6	3	9
	Kuş	-	3	3
	Makine	1	4	5
	Laboratuvar	7	11	18
	Aile	2	-	2
Disiplinler arası	Gökkuşağı	18	12	30
	Yol	8	2	10
	Matruşka	5	10	15
	Mozaik	6	5	11
	Pınar	9	1	10
	Laboratuvar	7	6	13
	Zincir	5	-	5
Bilgi	Kitap	-	2	2
İletişim	Zincir	4	1	5

Tablo 1’de görüldüğü üzere sosyal bilgiler öğretmen adayları yoğun olarak sosyal bilgiler dersinin disiplinler arası boyutunu vurgulayan metaforlar üretmişlerdir. Sosyal bilgiler dersinin disiplinler arası boyutunda *gökkuşağı*, *yol*, *matruşka*, *mozaik*, *pınar*, *laboratuvar* ve *zincir* metaforlarını üreten öğretmen adayları sosyal bilgiler dersinin yaşamsal/toplumsal boyutunda *hayat*, *kuş*, *makine*, *laboratuvar* ve *aile* metaforunu; bilgi boyutunda *kitap* metaforunu, iletişim boyutunda ise *zincir* metaforunu üretmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylar laboratuvar metaforunu hem yaşamsal/toplumsal hem de disiplinler arası kategorileri altında; zincir metaforunu da hem disiplinler arası hem de bilgi kategorileri altında üretmişlerdir.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi öğretmen adayları *laboratuvar* metaforunu hem disiplinlerarası boyutta hem de toplumsallaştırma boyutunda üretmiştir. Benzer şekilde *zincir* metaforu da sosyal bilgiler dersinin hem iletişim hem de disiplinler arası boyutunda üretilmiştir. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının değerlendirmelerinden örnekler verilmiştir.

5.K.4- *Sosyal bilgiler dersi gökkuşağına benzer. Çünkü birçok bilim dalından derlediği bilgileri tıpkı gökkuşağının renkleri gibi bir araya getirip bir bütünlük sunar. Birinci sınıftan bu yana aldığımız dersler de bunun göstergesi.*

35.E.3- *Gökkuşağı gibidir. Çünkü gökkuşağının farklı renkleri farklı bilim dalları gibidir. Hepsi birlikte sosyal bilgileri temsil eder.*

113.K.2- *Sosyal bilgiler dersi laboratuvara benzer. Farklı kimyasalları bir araya getirdiğinizde yeni bir şey oluşur ve bunu laboratuvar da*

deneyimlersiniz. Sosyal bilgiler de farklı bilim dallarından toplanan bilgilerin birlikte yeni bir şey oluşturmastır ve bu bilgileri günlük hayattan örneklerle de anlatabilirsin.

85.E.4-Sosyal bilgiler dersi zincire benzer. Farklı bilim dallarını insan zinciri ile birbirine bağlar. (Disiplinler arası)

41. E. 4- Sosyal bilgiler öğretmeni kitap gibidir. Bütün bilgileri ondan öğrenebilmeniz mümkün olabilir ama doğru sayfaya bakmak yani öğretmene doğru soru sormak gerek.

18.K.3- Sosyal bilgiler dersi kuşa benzer. Tıpkı kuşun kanadı olmadan uçamayacağı gibi insan demokratik haklarını bilmeden iyi bir vatandaş olamaz.

Yukarıda yer alan örneklerde de görüldüğü gibi öğretmen adayları MEB (2005) programında yapılan sosyal bilgiler dersi tanımında yer alan tüm boyutlara vurgu yapmaktadır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adayları sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin olarak metaforlar üretmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının üretmiş oldukları metaforlar ilgili literatürden hareketle (Alger, 2009; Aktekin ve Çulha Özbaş, 2013; Aydoğdu, 2008; Balcı, 1999; Cerit, 2008; Çulha Özbaş, 2012; İnbar, 1996; McGrath, 2006; Saban, Koçbeker ve Saban, 2007; Saban, 2008; Saban, 2009; Saban, 2011; Thomas ve Beauchamp, 2010; Zhao, Coombs ve Zhou, 2010) öğrenci ve öğretmen merkezli olmak üzere iki ana kategorileri altında alt kategorilere ayrılarak sınıflandırılmıştır. Öğrenci merkezli öğretmen ana kategorisi altında “*rehber, öğrencilerini yetiştiren, toplum içinde kendini geliştiren kişi olarak öğretmen, öğrencilerini şekillendiren ve araç-gereç temin eden öğretmen*” olmak üzere 5 alt kategori; Öğretmen merkezli ana kategorisi altında ise “*bilgi aktaran ve otoriter öğretmen*” olmak üzere 2 alt kategori oluşturulmuştur.

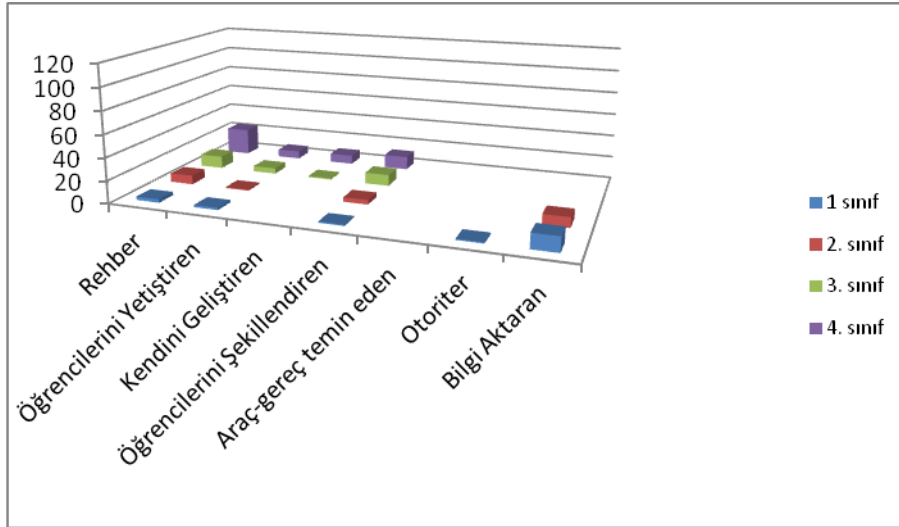
Sosyal bilgiler öğretmen adayları öğrenci merkezli öğretmen ana metafor kategorisi altında 46’sı “*rehber*”, 15’i “*öğrencilerini yetiştiren*”, 9’u ise “*toplum içinde kendini geliştiren*” alt kategorileri kapsamında metafor üretirken 27’i “*öğrenciyi şekillendiren*” alt kategorileri kapsamında metafor üretmişlerdir. Öğretmen merkezli ana kategorisi altında bulunan “*bilgi aktaran kişi olarak öğretmen*” alt kategorisi kapsamında ise 22 metafor, “*otoriter öğretmen*” alt kategorisi altında ise 1 metafor üretilmiştir. Söz konusu bu metaforlara ait dağılım aşağıda yer alan tabloda sunulmuştur.

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Öğretmenine İlişkin Ürettikleri Metaforlar

Metafor Ana Kategorileri	Metafor Alt Kategorileri	Üretilen Metaforlar	Frekans		Toplam
			Kız	Erkek	
Öğrenci Merkezli	Rehber Öğretmen	Pusula	6	4	10
		Işık	4	8	12
		Projeksiyon	1	12	13
		Su	2	9	11
	Öğrencilerini Yetiştiren Öğretmen	Anne-baba	5	-	5
		Arkadaş	2	1	3
		Güneş	2	-	2
		Çiftçi	1	1	2
		Anahtar	-	2	2
		Dadı	-	1	1
	Toplum İçinde Kendini Geliştiren Kişi Olarak Öğretmen	Gölge	-	1	1
		Örnek	3	1	4
		Kahraman	-	3	3
		Lider	1	-	1
Öğretmen Merkezli	Öğrencilerini Şekillendiren Öğretmen	Ağaç	5	-	5
		Bahçıvan	5	4	9
		Orkestra şefi	2	6	8
		Kitap	1	2	3
		Heykeltıraş	2	-	2
	Araç-Gereç Temin Eden Öğretmen	-	-	-	-
	Otoriter Öğretmen	General	-	1	1
	Bilgi Aktaran Kişi Olarak Öğretmen	Papağan	3	8	
		Makine	2	3	5
		Şoför	4	2	6

Tablo 2’de görüldüğü üzere sosyal bilgiler öğretmen adayları sosyal bilgiler öğretmenin rehber, öğrencilerini şekillendiren ve bilgi aktaran yönüne vurgu yapan metaforlar üretmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenin rehber öğretmen kategorisinde *pusula*, *ışık*, *projeksiyon* ve *su* metaforlarını üreten sosyal bilgiler öğretmen adayları öğrencilerini şekillendiren öğretmen kategorisinde ise *ağaç*, *bahçıvan*, *orkestra şefi*, *kitap*, *general* ve *heykeltıraş* metaforlarını üretmişlerdir. Bilgi aktaran kişi olarak öğretmen kategorisinde *papağan*, *makine* ve *şoför* metaforlarını, öğrencilerini yetiştiren kişi olarak öğretmen kategorisinde ise *anne-baba*, *arkadaş*, *güneş*, *çiftçi*, *anahtar* ve *dadı* metaforlarını üretmişlerdir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının en az metafor ürettikleri kategori ise *gölge, örnek, kahraman ve lider* metaforları ile toplum içinde kendini geliştiren kişi olarak öğretmen kategorisi olmuştur.

Şekil 1. Öğretmen Adaylarının Ürettikleri Metaforların Sınıflara Göre Dağılımı

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ürettikleri metaforların sınıflara göre dağılımı incelendiğinde öğrenci merkezli öğretmen ana kategorisi altında bulunan rehber öğretmen alt kategorisinde 1. Sınıf öğrencileri 3, 2. Sınıf öğrencileri 8, 3. Sınıf öğrencileri 11, 4. Sınıf öğrencileri ise 24 metafor üretmişlerdir. Aynı ana kategorinin öğrencilerini yetiştiren alt kategorisinde 1. Sınıf öğrencileri 2, 2. Sınıf öğrencileri 1, 3. Sınıf öğrencileri 5, 4. Sınıf öğrencileri ise 7 metafor; (toplum içinde)kendini geliştiren alt kategorisi altında 1. Sınıf ve 2. Sınıf öğrencileri hiç metafor üretmezken, 3. Sınıf öğrencileri 1, 4. Sınıf öğrencileri ise 8 metafor; öğrencilerini şekillendiren alt kategorisi altında ise 1. Sınıf öğrencileri 1, 2. Sınıf öğrencileri 4, 3. Sınıf öğrencileri 10, 4. Sınıf öğrencileri ise 12 metafor üretmişlerdir. Öğrenci merkezli öğretmen ana kategorisi altında bulunan araç-gereç temin eden öğretmen alt kategorisinde hiçbir sınıf düzeyinde metafor üretilmemiştir. Öğretmen merkezli olarak kategorilendirilen bir diğer ana kategori altında ise otoriter öğretmen alt kategorisinde 1. Sınıfta 1 metafor üretilirken, bilgi aktaran alt kategorisinde ise 1. Sınıf öğrencileri 13, 2. Sınıf öğrencileri ise 9 metafor üretmişlerdir. Bu aşamada dikkati çeken nokta öğretmen merkezli bu ana kategori altında 3 ve 4. Sınıf öğretmen adaylarının hiç metafor üretmemeleridir. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının değerlendirmelerinden örnekler verilmiştir.

- 23.E.4- Sosyal bilgiler öğretmeni pusula gibidir. Günlük hayattan verdiği örneklerle öğrencilerine yol gösterir, beceriler kazandırır.
 48.K.3- Sosyal bilgiler öğretmeni su gibidir. Su aktıkça yolunu bulur, etrafından ona katılan sularla daha da büyür. Su gittiği yolda kendine

yol açar. Sosyal bilgiler öğretmeni de öğrencilerine bir yol açar ve o yolda akmalarına yardımcı olur.

77.E.1- Sosyal bilgiler öğretmeni generale benzer. Nasıl askerde insanların tek bir şekilde olması için bir disiplin uygulanıyorsa sosyal bilgiler öğretmeni de gerekli disiplini sağlamak için öğrencilerini şekillendirir.

105.K.4- Sosyal bilgiler öğretmeni bahçıvana benzer. Bahçıvan bir bahçede farklı niteliklerdeki çiçekleri o çiçeklerin yapısına ve zamanına göre budar, sular, bakımını yapar. Sosyal bilgiler öğretmeni de farklı özellikteki öğrencilere göre dersi anlatır ve bu özellikleri dikkate alarak öğrencilerine yaklaşır.

118.E.3- Sosyal bilgiler öğretmeni papağan gibidir. Sürekli var olan ve durağan olan bilgiyi öğrencilerine papağan gibi tekrarlar.

Yukarıda yer alan örneklerde de görüldüğü gibi öğretmen adayları ilgili literatürden yola çıkılarak oluşturulan kategorilerden öğrencileri için araç gereç temin eden öğretmen kategorisi dışında tüm kategorilere vurgu yapmaktadırlar. Bu örneklerde dikkati çeken önemli bir unsur üst sınıflarda bulunan öğretmen adaylarının verdikleri örneklerin daha öğrenci merkezli olmasıdır. Örneğin 4. sınıfta bulunan öğretmen adayı sosyal bilgiler öğretmenini bahçıvana benzeterek, sınıfta öğrencilerin bireysel özelliklerinin farkında olan öğretmen modeline vurgu yaparken, 1. sınıfta bulunan öğretmen adayı sosyal bilgiler öğretmenini disiplin sağlaması açısından generale benzetmiştir. Buradan hareketle sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitim süreleri boyunca almış oldukları pedagojik bilgilerin ve onlara rol model olan öğretmenlerin söz konusu öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği algısına etkisi olduğu söylenebilir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersine ve sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin algılarının metafor yoluyla ortaya konulduğu bu araştırmada ortaya çıkan sonuçlardan biri öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinin doğasını yansıtan disiplinler arası boyutuna vurgu yapmalarıdır. Sosyal olguların birbiri içinde yer alması, söz konusu bu sorunların birbirinden kesin çizgilerle ayrılamaması, tek bir disiplin açısından çözüm yolunun bulunmaması (Doğanay, 2002) gibi nedenlerle öğretmen adayları lisans eğitimleri sırasında farklı disiplinlerden aldıkları dersleri de bu duruma kanıt göstererek sosyal bilgiler dersinin disiplinler arası boyutuna vurgu yapmaktadır.

Bu araştırma özelinde ortaya çıkan bir diğer önemli nokta ise öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinin yaşamsal/toplumsal boyutuna yaptığı vurgudur. Bu boyutta öğretmen adayları sosyal bilgiler dersinin toplumsallaştırma özelliğine vurgu yapmaktadır. Burada eleştirilmesi gereken durum öğretmen adaylarının sosyal bilgiler tanımlarının ortak noktalarından biri olan karşı toplumsallaştırma boyutuna vurgu yapmamış olmalarıdır. Toplumsallaştırma; var olan toplumsal düzenin gelecekte de devam etmesi, var olan değerlerin analiz edilmeden, sorgulanmadan kabul edilmesine dayanmaktadır. Oysa karşı toplumsallaştırma da var olan toplumsal değerleri

sorgulayarak yeni değerler üretebilen, eleştirel ve yaratıcı bireylere gereksinim vardır (Doğanay, 2002). Bu durumdan hareketle sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinin içeriğini kavradıklarını fakat sosyal bilgiler dersinin özelliklerinin tümünü ifade eden (toplumsallaştırma/karşı toplumsallaştırma, etkili vatandaşlık, bilimsel düşünme yöntemi) metaforlar üretmemeleri nedeniyle sosyal bilgiler dersinin yapısını tam olarak kavrayamadıklarını ifade etmek mümkündür.

Sosyal bilgiler öğretmen adayları sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin algılarını ‘rehber, öğrencilerini şekillendiren ve aktaran kişi’ kategorilerinde ürettikleri metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktadır. Bu durum Özbaş (2012)’ın yaptığı araştırma ile paralellik göstermektedir. Söz konusu bu çalışmada görev başında bulunan sosyal bilgiler öğretmenleri de öğretmen merkezli metaforlar üretmiş, bu metaforlar “rehber, aktarıcı, besleyici, şekillendirici” rollerle betimlenmiştir. İlgili alan yazında yer alan öğretmen adayları ve öğretmenlerle yapılan diğer çalışmalarda da öğretmenlerin bilgiyi aktaran, rehberlik eden ve öğrencilerini şekillendiren olarak görüldüğü söylenebilir (Aydın ve Pehlivan, 2010; Aydoğdu, 2008; Balcı, 1999; Buaraphan, 2010; Cerit, 2008; Çelikten, 2006; Çulha Özbaş, 2012; Guerrero ve Villamil, 2002; Saban, Koçbeker ve Saban, 2007; Saban, 2008; Saban, 2009; Saban, 2011; Seferoğlu, Korkmazgil ve Ölçü, 2009; Yılmaz, Göçen ve Yılmaz, 2013). Bu araştırma özelinde ortaya çıkan bir diğer durum ise öğrencilerin yapılandırmacı eğitim ortamına uygun sosyal bilgiler öğretmeni modeline yönelik metaforlar üretmeleridir.

Sosyal bilgiler dersi ‘*bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgileri konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleşmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi*’ olarak tanımlanmaktadır (MEB,2005: 51). Bu tanımdan hareketle bu dersi okutacak olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu yapıyı özümseyen ve hayata geçirebilen, mesleki ve kişisel yeterliliklerinin farkında olan bireyler olması gerekmektedir. Dolayısıyla bu çalışma özelinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretmenine ilişkin ‘rehber, öğrencilerini şekillendiren ve aktaran kişi’ kategorilerinde metafor üretmeleri kısmen sosyal bilgiler öğretmenliğine bakış açılarını yansıtmaktadır.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aldıkları eğitim sonrasında kendilerini mesleki olarak nasıl tanımlayacaklarının, programda üzerinde duracakları konular ve de kullanacakları öğretim yöntem-tekniklerini etkileyeceğini ifade etmek mümkündür. Bu da “*Sosyal bilgiler öğretmeni gerçekten kimdir?*” ve “*Sosyal bilgiler öğretmenini diğer branş öğretmenlerinden ayıran en temel özellikler nelerdir?*” (Çulha Özbaş, 2012) sorularını sosyal bilgiler öğretmen adaylarının lisans eğitimleri boyunca yenileyerek ve yineleyerek cevaplamaları gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Afacan, Ö. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının “fen” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik metafor durumları. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6 (1), 1242-1254.
- Alger, C. L. (2009). Secondary teachers' conceptual metaphors of teaching and learning: Changes over the career span. *Teaching and Teacher Education*, 25(5), 743-751.
- Arnett, R. C. (1999). Metaphorical guidance administration as building and renovation. *Journal of Education Administration*, 37(1), 80-89.
- Aydın, F. (2011). Üniversite öğrencilerinin “çevre” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 26, 25-44.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir
- Balcı, Ayşe (1999). *Metaphorical Images of School: School Perceptions of Students, Teachers and Parents from four Selected Schools (in Ankara)*. A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements for the Degree of Doctor of Educational Science, METU, Ankara.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 1-7.
- Çiftçi, B., Tangülü, Z. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının Atatürk ilkeleri hakkındaki metaforik algıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (8), 381-395.
- Çulha Özbaş, B. (2012). Sosyal bilgiler öğretmeni olarak, ben kimim? sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki kimliklerine yönelik görüşlerinin metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Turkish Studies*, 7 (2), 821-838.
- Çulha Özbaş, B.; Aktekin, S. (2013). Tarih öğretmen adaylarının tarih öğretmenliğine ilişkin inançlarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(3), 211-228.
- Doğanay, A. (2002). Sosyal bilgiler öğretimi. *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*, 15-46.
- Eraslan, L. (2011). Sosyolojik metaforlar. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-22.
- Gillis, C.; Johnson, C. L. (2002). Metaphor as renewal: Re-imagining our professional selves. *English Journal*, 37-43.
- Guerrero, M. C. M.; Villamil, O. S. (2002). Metaphorical conceptualizations of ESL teaching and learning. *Language Teaching Research*, 6 (2), 95-120.
- Güven B. ; İleri S. (2006). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde oluşturdukları metaforlara ilişkin inceleme. *XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Muğla.
- Güler, G.; Öçal, M. F. ; Akgün, L. (2011). Pre-service mathematics teachers' metaphors about mathematics teacher concept, *Procedia Social and Behavioral Sciences* 15, 327-330.
- Inbar, E. (1996). Free educational prison: metaphors and images. *Educational Research*, 38 (1), 77-92.
- Kılıç, F.; Arakan, K. (2010). Birinci sınıf velilerinin veli eğitimine ve çocuklarının okula başlamalarına ilişkin algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi, 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, Elazığ.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). *Metaforlar: hayat, anlam ve dil*. (Çev. Gökhan Yavuz Demir). İstanbul: Paradigma Yayıncılık.

- Mahlios, M.; Maxson, M. (1998). Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers' thinking. *International Journal of Educational Research*, 29, 227-240.
- McGrath, I. (2006). Using Insights from Teachers' Metaphors, *Education for Teaching*, 32/3.
- Nikitina, L.; Furuoka, F. (2008). "A language teacher is like...": examining Malaysian students' perceptions of language teachers through metaphor analysis. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 5 (2), 192-205.
- Ocak, G. ve Gündüz, M. (2006). Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 293- 310.
- Oflaz, G. (2011). İlköğretim öğrencilerinin 'matematik' ve 'matematik öğretmeni' kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *II. Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler ve Etkileri Konferansı*, Konyaaltı, Antalya.
- Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarına göre orta öğretim öğretmenlerini temsil eden metaforlar. *Milli Eğitim Dergisi*, (182), 36-56.
- Oxford, R. L.; Tomlinson, S.; Barcelos, A.; Harrington, C.; Lavine, R. Z.; Saleh, A.; Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: toward a systematic typology for the language teaching field. *System*, 26/1, 3-50.
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının "coğrafya" kavramına yönelik metafor durumları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 8, Sayı 2*, 55-69.
- Palmquist, R. A. (2001). Cognitive style and users' metaphors for the web: an exploratory study. *The Journal of Academic Librarianship*, 27 (1), 24-32.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2006). Functions of Metaphor in Teaching and Teacher Education: A review essay. *Teaching Education*, 17(4), 299-315.
- Saban, A.; Koçbeker, B. N.; Saban, A. (2006). An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6 (2), 509-522.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 7(2), 281-326.
- Seferoğlu, G., Korkmazgil, S. ve Ölçü, Z. (2009). Gaining insights into teachers' ways of thinking via metaphors. *Educational Studies*, 35(3), 323-335.
- Strenski, E. (1989). "Disciplines and Communities, Armies and Monasteries and the Teaching of Composition", *Rhetoric Review*, Vol : 8, No : 1.
- Taşdemir, A. ve Taşdemir, M. (2011). Öğretmenlik ve öğretim süreci üzerine öğretmen metaforları. *II. Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler ve Etkileri Konferansına Sunulmuş Bildiri*, Konyaaltı, Antalya
- Thomas, L.; Beauchamp, C. (2011). Understanding New Teachers' Professional Identities through metaphors. *Teacher and Teacher Education*. S:27.762-769.
- Taylor, W. (1984). Metaphors of Education. London: Heinemann Educational Books.
- Ünal, A. ve Ünal, E. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin rehber öğretmeni algılamalarına ilişkin bir durum çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 919-945.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Nitel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yılmaz, F.; Göçen, S.; YILMAZ, F. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metaforik Çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1).

- Zhao, H., Coombs, S., & Zhou, X. (2010). Developing professional knowledge about teachers through metaphor research: facilitating a process of change. *Teacher Development*, 14(3), 381-395.

SUMMARY

In daily life, the individuals express how they see their lives, their environment, events, objects and the world with different parables and concepts. These expressions show the figures of detection of individuals themselves. Hence it can be said to offer the opportunity to assess the states which previously overlooked by the individual. Metaphors are used to demonstrate how a concept or event perceived (Aydın, 2011: 26). Throughout the educational life, considering the teachers who the individuals positively or negatively affected; from the moment which the teaching profession is selected, the teachers are shaped with the perception, which possessed by the pedagogical knowledge, values, beliefs and principles (Erden, 1998: 38; Gillis ve Johnson, 2002: 37–41). Therefore the aim of this study is to put forward the perceptions of candidate teachers who study at Cukurova University, Faculty of Education, Social Studies Education, on social studies and its teacher by the metaphors; as well as to determine the suggestions about the running of social studies lesson, on what direction is (teacher or student-centered).

In this research which is realized in the event science design among the qualitative research designs, it is tried to reveal and comment the individual senses and perspectives about a particular case. In this research, metaphor has been used to determine the existing situation. To reveal the perceptions about the teacher and the lesson of social studies of candidate teachers of social studies which is developed by the researchers as the tool of data collection, and to determine the suggestions for running of social studies lesson; it has been used a form which consist of respectively “*The social studies lesson is like ... / -similar. Because; ...*” ; “*The social studies teacher is like ... / -similar. Because; ...*” sentences, is for gathering knowledge about the demographics of candidate teachers of social studies who also participated in research, closed-ended questions take part. In the process of analysis, at first it has been examined the candidate teachers whether clearly express or not a metaphor about social studies lesson, teacher of social studies lesson, and then the metaphors which the candidate teachers produce, have been selected and coded. A temporary list has been created from the all metaphors which the candidate teachers of social studies produce, thus it has been analyzed according to gender that how often the candidate teachers express a certain metaphor. In the research, the schools which candidate teachers of social studies graduated, and the levels of education of parents are given in order to draw a general framework about the demographic characteristics of the participant, but these variables haven’t been included in the analysis.

In the light of findings, the candidate teachers of social studies intensively have produced metaphors which emphasize the interdisciplinary dimension of social studies lesson. The candidate teachers who produce the metaphor of *rainbow*, *way*, *matruska*, *mosaic*, *fountain*, *laboratory* and *chain* in the interdisciplinary dimension of social studies lesson, have produced the metaphor of *life*, *birds*, *machinery*, *laboratory* and *family* in the life/social dimension of social studies

lesson; the metaphor of *book* in the information dimension; the metaphor of *chain* in the communication dimension. In this context, the important point to note is that candidate teachers produce the metaphor of *laboratory* and *chain* together in different dimensions of social studies lesson. As seen in the table above, the candidate teachers have produced the metaphors of *laboratory* in both interdisciplinary and socialization dimensions. Similarly, the metaphor of *chain* has been produced in both communication and interdisciplinary dimensions of social studies lesson. The candidate teachers of social studies have produced the metaphors which shape the guide students of social studies teacher and emphasize the direction, transfer knowledge. The candidate teachers who produce the metaphor of *compass*, *light*, *projection* and *water* in category of guide teachers of social studies teachers, have produced the metaphor of *tree*, *gardeners*, *maestro*, *book*, *general* and *sculptor* in category of teacher who shape the students. They have produced the metaphor of *parrot*, *machine* and *driver* in category of teacher as a transferer; the metaphor of *parents*, *friend*, *sun*, *farmer*, *key* and *nanny* in category of teacher as an educator of the students. The category which they produce the least metaphor, is the category of teacher who develops itself in the community with the metaphors of *shadow*, *example*, *hero* and *leader*.

The social studies lesson is defined as “*an elementary course which reflects the issues of social sciences and citizenship such as history, geography, economy, sociology, anthropology, psychology, philosophy, political science and law; contains the union of learning areas under one unite or theme; examines the interaction of human with social and physical environment in context of past, present and future; is formed from understanding of public education with the aim of being engaged to assist social existence of individual*” (MEB,2005: 51). Starting from this definition, social studies teachers who will educate this course, should be individuals who assimilate this structure and permeable to the life, are aware of professional and personal competences. So in special of this study, producing of metaphors by the candidate teachers of social studies in categories of “individual who shape the students and transfer” about the teacher of social studies, reflects the perspectives to the teaching of social studies. It is possible to express after the education of candidate teachers of social studies received, how they will describe professional themselves, the issues they will focus on in the program and also it will effect methods and techniques of teaching which they will use. The candidate teachers of social studies should answer “*Who is really teacher of social studies?*” and “*What are the most basic features separate teacher of social studies from teachers of other branches?*” (Çulha Özbaş, 2012) questions by renewing and repeating during their education.